

**Commentariorvm, Ac Dispvationvm, In Tertiam Partem
Divi Thomae. Tomi Qvinque**

Mysteria Vitæ Christi, Et Utrivsqve Adventvs Eivs Accurata Disputatione Ita
complectens, vt & Scholasticæ doctrinæ studiosis, & Diuini verbi
Concionatoribus vsui esse poßit

Suárez, Francisco

Moguntiaë, M.DC.XVI.

Præfatio.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-94022](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-94022)

CÔMMENTARII, ET
DISPUTATIONES P. FRAN-
CISCI SVAREZ E SOCIETATE
IESV IN TERTIAM PARTEM
D. THOMÆ.

A QVÆSTIONE VIGESIMASEPTIMA
ad quinquagesimam nonam.

PRÆFATIO.

Scientia de
Christo cum
Deipara co-
gnitione con-
iuncta.

POSTQVAM D. Thom. A secundo eius aduentu, secundoque in cœlum redi-
tū differendum erit.
priorē huius doctrinæ partē absoluit, in qua
diuinum Incarnationis
mysterium diligenter,
& accuratè perscruta-
tus est, posteriorem ag-
greditur, in qua de Chri-
sti Domini Vita, Morte,
Resurrectione, atque æ-
terna felicitate non mi-
nus copiosè, & eruditè disputat.
Cuius disputationis
inipitium à Deiparæ cognitione non immeritò au-
spicatur. Erat enim hæc tractatio ad huius materiæ
complementum maxime necessaria. Nam sicut æ-
terna Christi processio absq; æterni Patris fide cre-
di non potest, ita temporalis eius generatio, quæ ex
matre sine patre initium habuit, sine præuia eius-
dem Deiparæ cognitione comparari non poterat.
Cognitio enim effectus, cognitionem causæ suppo-
nit: cum autem B. Virgo Christum vt hominem ge-
nerit, sub hac ratione causam illius esse necesse est.
Recte igitur ad scientiam de filio consequendam,
per matris cognitionem paratur via: neque enim
poterant, qui & sanguine, & dilectione ad eò coniun-
cti sunt, disputatione seiungi, nec par erat in tam lō-
go de Christo sermone, de Virgine tacere. Quam-
quam verò in hoc, sicut in præcedenti tomo omnes
D. Thom. quæstiones suo sint ordine à nobis eluci-
dandæ, quia tamen in animo est integram, ac co-
piosam de Beata Virgine tractationem instituere,
ab eius dignitate, & prædestinatione vsq; ad vl-
timam exaltationem rem totam arcescēdo, & o-
mnia mysteria, quæ in illa Deus operatus est, & o-
mnes gratias, merita, scientiam, omnemque il-
lius perfectionem diligenter perscrutando; id eò pos-
tioriorem hanc de Christo tractationem in duas
præcipuas partes distribuam, in quarum priori de
Beata Virgine, & vita Saluatoris vsq; ad trigesi-
mum ætatis annum (quoniam hæc duo inter se con-
nexa sunt,) simul disputabo, & quæstiones Diui
Thomæ à 27. vsq; ad 37. exponam, in alia verò
parte de reliquo tempore vitæ Christi, ac de illius
prædicatione, morte, Resurrectione, Ascensione, &
Fr. Suarez. Tom. 2.

A secundo eius aduentu, secundoque in cœlum redi-
tū differendum erit.

Neque existimandum est, præsentis disputatio-
nis materiam, ex ea præsertim parte, quæ ad Bea-
tam Virginem spectat, esse ab institutò scholastico
alienam, vel quia Doctores scholastici breuissimè
illam attingunt, vel quia certis Theologiæ princi-
piis fundari non potest, sed solum probabilibus ra-
tionibus aut piis coniecturis. Ego enim post ipsius
Dei, ac Christi cognitionem, nullam, aut vtiliorem,
aut viro Theologo digniorem esse existimo. Neque
intelligi cur de gratia angelorum, deque illorum
meritis, ac statu vitæ, ac denique de eorum gloria,
cæterisque scientiæ, & gratiæ donis, & ministeriis,
seu officiis tam accuratè Theologi dispuent, de An-
gelorum verò regina, eiusq; dignitate, gratia, scientia,
meritis, ac singulari felicitate longè maiori
diligentia differendum non sit. Cum hæc doctrina
& per se dignior, ac iucundior, & ad pietatem magis
sit accommodata, & (vt Aristot. dixit) melius sit,
de rebus altioribus, vel pauca coniectare, quam in-
feriores certitudine etiam mathematica cognosce-
re, eò vel maxime, quòd maior, ac certior cognitio
potest de gratia, & gloria B. Virginis, quam Angelo-
rum, ex principiis fidei ratiocinando, colligi. Quo-
circa ne quis existimet doctrinam hanc non habere
firmum in Theologia fundamentum, quoniam de
illa in diuinis literis pauca videntur scripta, breuiter
designabo loca, ex quibus argumenta petenda, &
controuersia omnes sunt definiendæ.

C Principiò ergo in testamento veteri frequens est
Beatæ Virginis mentio prophetica, vel aperta, vel
figurata, nam vt Bernardus ait in sermone, Signum Bernard.
magnum. Longè ante patribus est cœlitus repromissa, my-
sticè præfigurata miraculis, oraculis annunciata prophe-
ticè, & Epistol. 174. dicit, Patriarchis, & Prophe-
tis fuisse præcognitam, & Homil. 2. in Missus est, di-
cit, à patribus esse præfiguratam, & à Prophetis promissam,
Et Ildefonsus serm. 2. de assumptione, dicit à Ildefons.
Prophetis esse prædictam, & Philosophis sanctus præfatam,
& Augustinus lib. de assumptione, in initio, Sola, in-
quit, meruit Deum, & hominem paritura suscipere, sa-
cta thronus Dei, & aula Regis æterni, secundum quod nos
docuisti per sanctos tuos Patriarchas, Prophetas, & A-
post.

postolos, figuris, & sermonibus, quibus credimus, & certi sumus quia nunquam fefellisti. Propter quod Hieron. Andr. Cret. Mich. 6. illam vocat Vaticinium Prophetarum. Andreas verò Cretens. ferm. de assumptione, Summam divinatorum o'culorum, appellat. Quinimo addere possumus, sicut Paulus de Christo dicit, in capite libri de illo esse scriptum: ita de Beata virgine in sacra scriptura initio scriptum esse, inimicitias ponam inter te, & mulierem, ipsa conteret caput tuum. His enim verbis Deum ipsum Mariam Virginem praedixisse, communis est antiquorum Patrum sententia, ut infra tractantes de sanctificatione Beatae Virginis commodiori loco trademus. Totum praeterea Cantico- rum librum, non solum per accommodationem, sed etiam in sensu aliquo ab Spiritu sancto intentio, Virginem praecinare, omnes fere patres, qui illum interpretantur, intelligunt. Praesertim Bernard. & Rupert. ibi, & libr. 7. de Processione Spiritus sancti, cap. 13. Vnde Apponius in fine Cantico- rum, infelicem esse dicit, qui hoc non credit. Sunt praeterea in Scriptura veteri Virginis proprietates, & perfectiones, in variis personis, & rebus praefiguratae, quas hoc loco congerere non oportet, tum quia vulgares fere sunt, & in sanctis Patribus facile reperiuntur, tum etiam quia in singulis quaestionibus, ubi oportuerit, praecipuas earum commodius attingemus. Nonnulla etiam ex libris Psalmorum, & Sapientialibus Ecclesia ad Virginem accomodat, ex quibus interdum non leve argumentum sumi potest.

Secundò, in nouo testamento pauca quidem verba de virgine scripta sunt, quoniam tota Euangelistarum, & Apostolorum intentio ad Christum referebatur, quia illo cognito, eiusque fide satis fundata, non poterat matris eius excellentia, aut ignorari, aut occultari, in illis verò paucis verbis, eiusque grauius, quaedam praecipua capita indicata sunt, quae omnia, quae de Virgine dici possunt, virtute continent. Quod in ceteris fere rebus, etiam in gestis à Christo, quae ab Euangelistis narrantur, observare licet. Est enim totum Euangelium breue, ac concisum, Quoniam verbum abbreviatum fecit Dominus super terram, ad Rom. 9. ut notavit Euseb. lib. 2. de Demonstrat. c. 40. & Tert. lib. 4. contra Marcion ca. 16. cum enim non possent Euangelistae singula perscrutari ea, quae maximè necessaria erant, attigerunt, ut ex eis reliqua intelligeremus.

Percontabitur autem fortasse aliquis, cur Christus dominus qui fidem Centurionis, Magdalene charitatem, & Ioannis laudes interdum praedicavit, nunquam de matre sua quidpiam simile locutus sit. Respondetur primò ad temperantiam quandam, & modestiam id spectare potuisse: quidquid enim de Virgine diceret, ad seipsum referri & pertinere videretur. Deinde, tunc praecipue studuit diuinam suam originem homines docere, qua cognita, facile erat excellentiam humanae conceptionis, matrisque suae dignitatem percipere. Denique ubi res ipsae, & opera, quibus Christus matrem honoravit, clamabant, verba non erant necessaria.

Tertiò, praeter ea, quae in scripturis canonicis continentur, sunt alia multa de Beata Virgine per traditionem, quae ab ipsis Apostolis manavit, & per manus Patrum ad nos usque peruenit, communi sensu Ecclesiae, & definitione recepta, ut constat ex Dionys. c. 3. de diuin. nominib. & epist. 4. ad Caium, Ignat. epist. 1. & 2. ad Ioan. ad Trallianos, & 8. ad Phyl. Iren. Epiph. Hieronym. Aug. & alij antiquissimis patribus, quorum testimonia in sequentibus indicabimus. Illud verò observatione dignum censeo, videlicet ex quatuor primis concilijs generalibus, quae Gregorius ut quatuor Euangelia veneratur: primum Nicenum honorem Filij, & consequenter honorem etiam Patris contra Arium defendisse: secundum, scilicet Constantinopolitanum primum diuinitatem Spiritus Sancti statuisse contra Macedoniū:

A ceterum verò, scilicet Ephesinum, ad tuendam maiestatis Dei dignitatem contra Nestorium, esse congregatum. In quo tam multa dicta sunt de laudib. Virginitatis, ut vix aliquid addi posse videatur, quae postea in quarto Concilio Calcedonenfi, & in 5. & 6. Synod. & in ceteris, usque ad Trid. confirmata sunt, & amplius explicata.

Quartò tandem, non sine singulari Spiritus Sancti consilio factum est, ut nonnulla Virginis mysteria, & privilegia, nec scripta sint, nec certa traditione recepta, ut occasio daretur fidelibus, amplius meditando, & recogitando haec mysteria, loquendique ac scribendi de Virgine, ex principijs traditis plurà ratiocinando, & colligendo. Quocirca rationibus, etiam in hac materia vtendum est, quae vel in dictis principijs, vel in ipsa rerum natura, & decentia fundare, multum ponderis, & efficacitatis in Theologia habent, ut rectè Canus notauit, lib. 12. de locis ca. 14. & ex vsu sanctorum patrum satis constat, ut videre licet apud Aug. lib. 83. q. 49. & 50. & Cyril. lib. 5. Thef. c. 7. Ansel. lib. 2. cur Deus homo ca. 5. & in alijs, quos priori tomo disp. 1. & fere in discursu totius materiae retuli, vbiunque enim de mysterijs, & perfectionibus Christi tractant, rationibus & coniecturis ex decentia rei sumptis vtuntur, reliquum est ut institutum nostrum aggrediamur. Prius verò quam D. Thom. quaestiones explicare incipiam, vnam vel alteram disputationem, quae totius materiae fundamenta contineat, praemittendam duxi.

DISPUTATIO I.

In tres sectiones distributa: de matris Dei dignitate in communi.

ICVT initio huius doctrinae de Christo, & incarnatione primum statui- mus, ac demonstrauimus Christum esse Deum ac incarnationem esse factam, quoniam hoc erat fundamentum omnium, quae de hoc mysterio dicenda erant, ita in his disputationibus de Beata Virgine, praemittere oportet illam esse matrem Dei, & explicare, qualis & quanta fuerit haec dignitas, & quomodo ad illam fuerit Beata Virgo praedestinata: quoniam ex hoc fundamento ratio omnium, quae de Virgine dicemus, sumenda est, Haec igitur in praesenti disputatione trademus.

SECTIO I.

Vtrum Beata Virgo verè, ac propriè fuerit mater Dei & hominis.

Haec quaestio potissimum versari coepit in Ecclesia post annum quadringentesimum, tempore Concilij Ephesini, quia licet ante illa tempora, haeretici qui negarunt Christum esse verum Deum, aut verum hominem vera humana carne constantem, consequenter negarent Virginem fuisse veram matrem Dei, aut hominis, ex ijs tamen, qui Christi Deum, & hominem confelsi sunt, primus fuit Nestorius, qui negare ausus est, Mariam Virginem verè ac propriè fuisse matrem Dei ut constat ex historia Concilij Ephesini, & ex Vincentio Lyrensi, libro contra profanas vocum nouitates, & Casiano, libro. 1. & 2. de incarnatione, & Theophylact. Ioan. 9. in fine, in quo errore versari etiam hoc tempore nonnullos haereticos refert Canis. li. 3. de B. Virgine c. 22. Fundamentum huius erroris fuit, vel quia vnionē veram humanę naturę cum verbo diuino negauit, & consequenter veram, ac propriā cōmunicationē idiomaticam, vel quia saltē negauit hanc vnionē factam esse in vtero Virginis. Hinc enim consequens esse videtur, licet B. Virgo fuerit mater Christi-

Bernard.
Rupert.
Apponius.
In veteri te-
stamento v-
bimēto de
B. Virg.

Roman 9.
Euseb.
Tertull.

Dubium.

Respondeo.

Cur Chri-
stus in Euan-
gelio nihil de
sua matre
praedicauit.

Dionys.
Ignat.
Iren.
Epiph.
Hieronym.
August.

Canus.
August.
Cyrillus.
Anselmus.

Vincen-
tius.
Lyrin.
Casian.
Theophyl.
Canis.